Den nye parlamentariske situation, der opstod som følge af valget i januar i år, har Venstre, Danmarks liberale parti, mere klart og målbevidst end nogen sigtet imod. For Venstres vedkommende betød det, at Venstre efter mere end 14 år i opposition igen vendte tilbage som deltager i landets regering, og oven i købet i den første liberale flertalsregering på denne side den første verdenskrig.
Hermed er et skelsættende nyt grundlag for Venstres politiske arbejde nået.
Vi har fået en regering, som vi har medindflydelse på og tillid til. Vi kan nu i samarbejde med andre partier være med til at realisere en række af de politiske synspunkter, som vi igennem de mange foregående år alt for ofte har måttet stride forgæves for. I modsætning til, hvad man måske nogle steder forestiller sig, er politikerens trang ikke strid og diskussion men derimod at få mulighed for at realisere en række af de syns punkter, vedkommende har ofret en så stor del af sit liv og sine kræfter på, og som man tror er til gavn for det samfund, man vil tjene. Venstre, vore ministre og folketingsgruppen, er nu kommet i en situation, hvor vi kan se rækken af positive resultater melde sig også af vort arbejde.
Det har ikke gjort kravene til Venstres folketingsgruppes arbejdsindsats mindre end forhen - tværtimod. Men det har givet os mere positive og tilfredsstillende arbejdsvilkår. Jeg tror,
jeg har lov at sige, at Venstres folketingsgruppe er gået ind i arbejdet under de nye vilkår, som valget har medført, med et godt humør og med et indbyrdes samarbejde båret af en fælles vilje til at skaffe nye fremskridt for det danske samfund.
De nye arbejdsvilkår for Venstres folketingsgruppe består dernæst i samarbejdet med regeringen, samarbejdet med de to andre regeringspartiers folketingsgrupper og i arbejdet i folketinget i øvrigt.
En stor del af det koordinerende arbejde må selvsagt foregå i regeringen og formidles på Venstres vegne af vore seks ministre. Jeg har grund til at bringe dem alle en tak. Det gælder ikke mindst Venstres leder i regeringen.
Men en udpræget anvendt arbejdsform under de nuværende forhold til sikring af samarbejdet og koordineringen består i, at en minister på sit fagområde forhandler med et forum bestående af to-tre repræsentanter for hvert af de tre regeringspartiers folketingsgrupper. Vi har draget særdeles gode erfaringer af denne arbejdsform. Mine egne erfaringer herom omfatter først og fremmest samarbejde med statsministeren, med finansministeren om skattereform og med forsvarsministeren i forsvarsudvalget.

Det drejer sig om ministre fra de to andre regeringspartier. Jeg er glad for, at jeg ved denne lejlighed også kan bringe såvel disse som de to øvrige folketingsgrupper en tak for et godt indledet samarbejde.

Spørger man om, hvordan vi bedømmes af vore partnere, kan jeg vel ikke give et entydigt svar. Men jeg bemærkede i et af vore store blade sidste søndag, at den pågældende konservative redaktør mente at kunne fastslå, at inden for regeringen gik det godt med samarbejdet mellem alle tre partiers repræsentanter, medens det, som det hed, på folketingsplan var lettest mellem de konservative og de radikale og vanskeligst mellem disse to partier og Venstre.

Jeg føler mig ikke ramt, hvis man med denne kritik mener, man på folketingsgruppens arbejde også under de nye forhold stadigt kan se, hvad der er Venstre. Man har nævnt nogle eksempler, således

debatten om det nye kildeskattehus. Venstres repræsentanter mente, det var et meget dyrt hus, der skulle bygges. Det gav vi udtryk for. I en anden sag om oprettelse af et institut til U-landsforskning mente vi, det udfra mange grunde var bedst at gøre det på nordisk basis. Det gav vi også udtryk for og betragtede som et positivt forslag. Vi har siden været med til at stille det i Nordisk Råd og har fået tilslutning fra adskillige politikere også i de andre nordiske lande.

Venstre vil naturligvis såvel i regeringen som i folketinget arbejde for Venstres politik, men vi er os fuldt bevidste, at vi gør det under fornødent ansvar overfor og hensyntagen til det indledte regeringssamarbejde. Det, tror jeg også, er Venstres vælgeres ønske, og til vor klare og bevidste hensigt kan man nære fuld tillid.

Jeg vil yderligere sige, at Venstre i selve folketinget ønsker at gøre en indsats for, at vigtige lovgivningsområder også kan samle tilslutning uden for de tre regeringspartiers kreds.

Det kræver i givne situationer indrømmelser af os, men det kræver naturligvis, at det store oppositionsparti, Socialdemokratiet, også selv lægger vægt på at søge indflydelse for sine vælgergrupper fremfor den bestandigt så uforsonlige kritik og stærke trang til at vælge det mere agitatoriske standpunkt.

Jeg føler mig overbevist om, at mange af Socialdemokratiets vælgere vil stille netop dette krav til deres parti.

Som ballast til det hidtidige politiske virke efter valget medbringer Venstre sit omfattende politiske arbejde fra de foregående år med de politiske problemer og da

ikke mindst vort valgoplæg fra januar måned.
Vi har ikke - som det afgående regeringsparti - straks efter vort seneste møde med vælgerne måttet finde frem til en række nye standpunkter. Vort valgprogram viser sig tværtimod at være et godt udgangspunkt.
Jeg skal om det udenrigspolitiske ved denne lejlighed alene henvise til udenrigsministerens udførlige omtale.
Indadtil anser vi den første hovedopgave for at være genskabelse af vort samfunds styrke og dynamik.
Genskabelse af orden i vor økonomi er forudsætningen for mange af de nye landvindinger. Hvad der måtte ændres fra tidligere, var den alt for voldsomme inflation, pengeforringelse, prisstigning eller hvad man vil. Vi måtte bringe det høje renteniveau ned. Danmark måtte igen i højere grad blive et selvhjulpet land uden de senere års alt for voldsomme og uforsvarlige gældssætning i udlandet eller underskud på betalingsbalancen, som det hedder, med op til over to milliarder årligt. En prisstabilitet, som ikke oplevet i mange år, et rentefald på obligationsmarkedet på li pct. samtidig med en betydelig kreditudvidelse, og nu en forventelig nedgang i betalingsbalanceunderskuddet på 700-800 miil. kr., er resultater, der tæller.
Med det rentefald, der hermed er tilvejebragt, sammenholdt med den udenlandske rentestigning og Danmarks fortsatte kapitalbehov, må man nu anlægge den vurdering, at der ikke er grundlag for at forvente yderligere rentesænkninger. Dette er nok også vigtigt for erhvervslivet at tage i betragtning i forbindelse med planer og dispositioner.
Genskabelse af styrke og orden i vort lands økonomi skal sikre ny fremgang og fremskridt for befolkningen, og den skal sikre grundlaget for den fulde beskæftigelse.
Jeg er glad for, at der i befolkningen reageres kraftigt mod ethvert ubehageligt udsving i arbejdsløshedstallene. Det viser en sund solidaritetsfølelse i det danske samfund. Det har da også netop været vort erklærede mål at bekæmpe tendenser til arbejdsløshed.
Men det er sagligt rigtigt at gøre opmærksom på, at den voksende arbejdsløshed var et resultat, som den socialdemokratiske regering efterlod sig. Den havde blandt andet sin årsag i dansk økonomis svækkelse samtidigt med skærpede internationale afsætningsforhold. Den førte politik har nu på én gang søgt og opnået en bedre indre økonomisk balance og den styrkelse af vore erhverv, herunder ikke mindst

eksportindustrien, som skal skabe det økonomisk stærke grundlag for en god og lønnende beskæftigelse.
At dette bevidste sigte i vor politik er sundt og rigtigt, viser mange tal, også de seneste arbejdsløshedstal. Til trods for, at vi går fra sommer til efterår, har de, selv om de stadig er for høje, i de sidste uger vist en klar faldende tendens, hvor de i de øvrige år oftest har vist en stigende tendens.
Hvor vi sidste år havde et faldende antal arbejdspladser i industrien, har vi i år et stigende antal.
Hvor vi i januar under den socialdemokratiske regering havde over 30.000 flere arbejdsløse end samme måned året forud, har vi nu efter de seneste tal omkring 10.000 flere end samme måned året forud.
Også det er for højt, men den arvede og forkerte udvikling er vendt.
Men selv om vi alle - naturligvis også oppositionspartierne - kan glæde os over denne udvikling, har vi ikke alene nu, men gennem en årrække haft et specielt vedvarende og alvorligt arbejdsløshedsproblem, nemlig i de såkaldte arbejdsløshedsøer, først og fremmest Nordjylland og Bornholm.
Derfor har vi i Venstre taget lokaliseringspolitikken op til fornyet vurdering. Af mange grunde må det være forkert befolkningsmæssigt at udtynde disse egne i vort land eller fortsat akceptere denne specielle og årelange arbejdsløshed.
Venstre anser derfor den meget betydelige og utraditionelle indsats, som regeringen har bebudet, mod den vedvarende arbejdsløshed i disse egne som særdeles betydningsfuld. Naturligvis er der økonomiske argumenter mod en særlig økonomisk politik til ophjælpning for produktion og beskæftigelse i visse af landets egne. Men disse modsvares af det menneskelige og samfunds økonomiske tab, som en lokal og vedvarende arbejdsløshed ellers vil være.
Den tidligere økonomiminister Ivar Nørgårds lidt sure udtalelser om egnsudviklingsforslaget forleden illustrerede for øvrigt ganske tydeligt

1) at socialdemokraterne ikke gennem deres lange regeringsperiode har formået at stille noget reelt op over for arbejdsløshedsøerne, og
2) også lidt om, hvorfor de ikke har været i stand til det.

Ivar Nørgård betragter også ledigheden i disse områder som konjunkturmæssig og vil derfor absolut have konjunkturpolitiske midler i brug. Men det karakteristiske har netop hidtil været, at man ved konjunkturpolitiske midler og ved tidligere lempelser af

den generelle økonomiske politik er stødt mod loftet derved, at man har fremkaldt mangel på arbejdskraft i andre dele af landet længe inden, man i arbejdsløshedsøerne nåede op på den ønskelige beskæftigelse. Dette understreger behovet for en særlig indsats i disse egne, og det er forkert, når socialdemokraterne hævder, at en sådan særlig indsats blot flytter arbejdsløsheden til andre dele af landet. En produktiv beskæftigelse i arbejdsløshedsøerne gør ikke en stramning i resten af landet nødvendig. Men gøres forskellene i beskæftigelsesmuligheder mellem landets forskellige dele mindre, er det et positivt bidrag til, at vi også på længere sigt kan fastholde en samlet højere beskæftigelse her i landet uden de hindringer, som "flaskehalsene" hidtil har udgjort.

Hvad der nu ligger for er at søge den opnåede stabilisering i vor økonomi bevaret. Det gælder ikke mindst af hensyn til beskæftigelsen.

Vi må da ikke på ny eksperimentere med danske arbejdspladsers konkurrenceevne. Blandt andet derfor må vi nu i modsætning til tidligere sørge for, at inflationen i Danmark kommer til at ligge under og ikke over vore samhandelspartnere.

Vi skal altså undgå de falske indkomststigninger, der ikke er produktion bag, og vi skal undgå en stigning i de offentlige budgetter, som er ude af trit med de økonomiske muligheder.

Denne målsætning stiller efter Venstres opfattelse alvorlige krav til såvel landets ledelse som de store og indflydelsesrige organisationer.

I Venstre er vi tilfredse med, at den nye regering - som Venstre i mange år har foreslået det - nu anlægger en budgetramme metode som grundlag for sin finanslov. Her er skabt et afgørende bidrag til en bedre offentlig økonomi.

Det er samtidigt på Venstres opfordring, at regeringen også snart vil få mulighed for at sætte ind på en øget effektivisering i den offentlige administration.

Hed en bedre afpasset offentlig økonomi som udgangspunkt må den politiske opgave for regering og folketing med respekt af arbejdsmarkedets frihed og selvstændige ansvar være at skabe forståelse for de nødvendige sammenhænge, herunder også i indkomstudviklingen.

Ingen er blinde for vanskelighederne ved denne opgave. Den beror på god vilje hos mange parter, men de handler alle under det ansvar, at prisen for mislykkede resultater ellers er formindsket fremgang og ny arbejdsløshed.

Prisen er også, at der da på ny vil blive rettet krav om en strammere finanspolitik.

Ingen er eller kan være interesseret heri. At undgå det kræver fornøden forståelse, fornøden vilje til indbyrdes orientering og forhandling, og fornøden sandsynliggørelse af, at den ene gruppe ikke bliver sorteper i forhold til andre.
Den betydelige prisstabilisering, som er opnået, bør være en af de positive faktorer for de ansvarlige parter.
Jeg skal derefter nævne enkelte af de større reformer, som vi står midt i eller ved indledningen til.
Skattereformen er skredet godt fremad. Vi er i Venstre særligt tilfredse med, at der i kildeskatten i stedet for et vilkårligt standardfradrag nu, som af Venstre foreslået, gennemføres individuelle fradrag i overensstemmelse med den enkeltes udgifter til sociale kontingenter, pensionsforsikringer med videre.
Det giver i højere grad ”skat efter evne”, og det stimulerer opsparingen.
Vi er tilfredse med, at der er gennemført nye opsparingsfremmende foranstaltninger, men vi kunne have ønsket disse foranstaltninger anderledes udformet.
Vi er ikke mindst tilfredse, med, at skattestraf på ægteskab afskaffes, altså at sambeskatningen ophæves på en måde, der ligger så nær som overhovedet tænkeligt til Venstres eget forslag herom. Tilbage står ønsket om en ændret sammenhæng mellem de almindelige børnetilskud og udgifterne ved daginstitutioner for børn til støtte for familier, der passer børnene i hjemmet. Vi opfordrer socialministeren til en indsats herfor.
Vi håber på et positivt og godt resultat af de afsluttende forhandlinger om et skatteloft. Vi tror, det rigtigste resultat vil være et marginalskatteloft for den sidst tjente krone, omfattende alle det offentliges krav på borgerne og således, at dette marginalskatteloft kombineres med en skatteskala med faste indbyrdes forhold mellem skatten af forskellige indkomstgrupper. Derved vil skatteloftet både blive effektivt og socialt afbalanceret. Det er klart, at når skatteloftet sætter ind, er det statsskatten, der rammes.
Medens Venstre således er glad for udviklingen med skattereformen, har vi på visse punkter næret større betænkeligheder ved kommunalreformen. At vi skal have en ændret kommunestruktur både omkring vore byer, mellem vore sognekommuner og i amtsinddelingen som grundlag for en betydelig decentralisering og ændret byrdefordeling, er alment anerkendt.
Men man er fra kommunalreformkommissionens og dens embedsmænds side gået

videre på dele af disse områder end forudset og forudsat, herunder af Venstres ordfører og udvalgsmedlemmer i denne sag.
Over for denne tendens til en langt stærkere reduktion i antal selvstændige kommuner, har jeg tilladt mig at påpege, hvad der hermed i folkelig værdi gik tabt. Inden man gik så langt, som der nu lægges op til, har jeg derfor fremhævet betydningen af at kende mere til målsætning og grundlag herfor samt opgave- og byrdefordeling. Mange kommunalfolk er blevet ængstelige og usikre. De mangler viden om fremtidige vilkår. Dette er ikke et godt grundlag at disponere på.
Formanden for Bymæssige Kommuner, den konservative borgmester i Lyngby, P. Fenneberg, sagde forleden, at kommunalreformkommissionens arbejde ikke var præciseret tilstrækkeligt, og tilføjede: "Jeg føler, at mange af vore medlemskommuner er ført bag lyset allerede".
Det var i hvert fald meget stærke ord. Jeg finder, at inden videregående skridt kan overvejes, er en afklaring af målsætningen vigtig. Dertil kommer de bebudede oplæg fra den nye regering om afgørende principper for fremtidig opgavefordeling og byrdefordeling. Om disse vigtige ting hørte vi aldrig noget fra den forrige regering.
Om specielt byrdefordelingen vil jeg her stærkt anføre den samfundsmæssige nødvendighed af en forstærket solidaritet, så borgere med jævne indtægter i de økonomisk svage kommuner eller udviklingskommunerne ikke skal betale langt, langt mere til skoler og sociale ydelser, end borgere med tilsvarende indkomster i de særligt rige kommuner skal.
Jeg vil, hvad angår ejendomsskatterne, opfordre regeringen til nu snarest at gennemføre en rimelig og anstændig behandling af de borgere, som er ramt af de høje opvurderinger, og jeg vil opfordre regeringen til indgående overvejelser om ejendomsbeskatningen i øvrigt.
Om planlægnings- og jordlove forventer vi et samlet udspil fra den nye regerings side. Vort formål er klart at hindre de urimelige knaphedspriser, vi ved mange lejligheder har oplevet. Vort udgangspunkt for forhandlingerne er den udtalelse, Venstres folketingsgruppe vedtog den 22. november sidste år, altså kort før valget.
Tjenestemandsreformen havde vi ønsket påbegyndt allerede i år.
Et grundlag herfor kunne ikke opnås. Det er nu Venstres ønske, at arbejdet i tjenestemandskommissionen kan føres frem til en løsning fra 1. april næste år. Vi håber, man i det videre endnu en gang nøje vil overveje rigtigheden af opdeling i det

meget store antal lønklasser og den foreslåede betydelige lønforskel mellem hovedstad og det øvrige land. Uanset kommissionens kommissorium finder vi det også ud fra de seneste erfaringer værd at overveje rigtigheden af forskellige ansættelsesformer til de samme stillinger.

Også funktionærloven trænger til forbedringer og moderniseringer. Særligt vil jeg her fremhæve kravet om en ligestilling af alle funktionærorganisationer i henseende til organisations- og forhandlingsret.

Jeg vil samtidig fra Venstres folketingsgruppe opfordre regeringen til at søge gennemført en lovgivning, der fritager danske medborgere for at skulle yde tvangskontingenter til politiske partier, de ikke sympatiserer med.

Jeg skal ikke, udover hvad udenrigsministeren har fremhævet, knytte særlige bemærkninger til landbrugets alvorlige problemer, også fordi landbrugsministeren senere vil fremsætte nogle synspunkter. Men det er selvklart, at Venstres folketingsgruppe med dyb alvor arbejder med disse forhold.

Jeg skal kun sige, at den solidaritet, vi i et stærkt samfund må påberåbe os over for andre grupper, som rammes af udviklingen, naturligt også vil blive vedstået over for en stor befolkningsgruppe, som har og stadig udfører en stor og nyttig indsats, der også tjener hele det øvrige samfund.

Jeg vil i det hele gerne understrege det moderne samfunds vilje til solidaritet med de svage eller dem, som rammes særligt af udviklingen. Det er en solidaritet, som rækker udad til udviklingslandene og indad på mange områder.

Her vil jeg fremhæve Venstres klart dokumenterede vilje

- senest gennem den afholdte saneringskonference - til at prioritere saneringsproblemets løsning som et af de allervigtigste mål i vor boligpolitik.

I Venstre har vi dernæst særligt rejst ønsket om i konsekvens af den fulde folkepension at afvikle de indkomstbestemte nedslagsregler for invalidepensionisterne. Det kan ikke være en rimelig retsvirkning af ægteskabet, at den ene ægtefælles indtægt - selv på et meget beskedent niveau - skal føre til så drastiske nedskæringer i den handicappede ægtefælles invalidepension, som tilfældet er efter de nugældende regler. Disse er også i strid med moderne synspunkter om revalidering.

Jeg sagde indledningsvis, at vor første opgave i folketinget efter valget måtte være på grundlag af vort oplæg til danske vælgere at søge denne politik realiseret bedst

muligt. Jeg tror, en vurdering heraf også må være en hovedopgave for vort første landsmøde i den nye situation.
Men med den fortsatte udvikling vil stadig nye problemer og ændrede problemstillinger rejse sig.
Venstres fremtid beror først og fremmest på vor evne til

- fornødent frigjort - at tilpasse os denne udvikling.

Jeg har som mål stærkt fremhævet et stærkt samfund bygget på moderne liberale anskuelser og et samfund med vilje til fornøden solidaritet.
Men vort samfund er i stigende grad et moderne industrisamfund med nye vilkår og forudsætninger for menneskers trivsel og for menneskers mulighed for økonomisk og personlig frihed under eget ansvar samt for fornøden tryghed og værn over for de stærke kræfter i organisationer, grupper og andet, som ikke altid har hensynet til det enkelte menneske som hovedmotiv.
Under en indgående debat i Venstres folketingsgruppe har vi gjort os Venstres ansvar for denne samfundsudvikling og behovet for Venstres evne til nytænkning og forståelse klar.
En af samfundets vigtigste investeringsopgaver er fortsat uddannelse, især for de unge, men også for voksne. Venstre har fra sit uddannelsesudvalg udsendt en omfattende pjece, der på en fremragende måde tager mange af de vigtige problemstillinger i uddannelse op. Venstre vil fortsat vie disse opgaver den største opmærksomhed.
Vi vil snart komme til at drøfte Ungdommens Uddannelsesfond, hvor større midler vil være nødvendige. Lovens hidtidige urimelige kriterium, der gør studenterstøttemulighed afhængig af forældrenes indkomst, ønsker Venstre slettet.
Men Venstre har ikke den opfattelse, at nu skal princippet om studenterløn gennemføres. Vor stræben vil gå i retning af en ordning med legater kombineret med en betydelig udvidet låneadgang på såvel rente- som afviklingsmæssigt lempelige vilkår.
Hos den danske ungdom som hos ungdom overalt i verden røres der op. Alt gammelt er ikke godt, fordi det er etableret. Hvilket livskraftigt liberalt synspunkt indeholder dette i virkeligheden ikke !
At der røres op er godt. Afgørende er, hvad der kommer ud af oprøret. Den store del af nutidens ungdom erkender særdeles vel, at med kravet om yderligere indflydelse

på egne vilkår, nye rettigheder og øget frihed, melder kravet om ansvar sig ubønhørligt. De ungdomsgrupper, der ikke forstår dette, vil ikke have fremtiden med sig. Men det Venstre, som ikke forstår, at der i mange henseender er en dygtig og målbevidst ungdom med et stort frihedskrav, vil ikke have ungdommen med sig. Ingen af os kan benægte, at vi gennem en del år har mødt vanskelige vilkår for Venstres arbejde. Men vi har et Venstre, et Danmarks liberale parti, hvor det er hensynet til at skabe bedre vilkår for menneskene i vort samfund, der er afgørende. Det er i front herfor, vi skal finde fremtidens Venstre. Det er på dette grundlag, vort samfund har brug for og vil få et styrket Venstre.